

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 610/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka prerokoval oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky **Martina Vernarského** o dôvodoch jeho vylúčenia z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 2649/2024 a takto

r o z h o d o l :

- Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Martin Vernarský je **vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 2649/2024.
- Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie sudcu

- Sudca Martin Vernarský podľa § 50 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi ústavného súdu možné dôvody svojho vylúčenia podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2649/2024. V predmetnej veci sťažovateľka [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], namieta porušenie svojich základných práv zaručených čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2, čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 41Do/1/2023 z 26. júna 2024. Vec napadla sudcovi spravodajcovi Robertovi Šorlovi, ktorý je členom a predsedom III. senátu ústavného súdu.
- Sudca ústavného súdu Martin Vernarský, ktorý je členom III. senátu ústavného súdu, listom zo 7. októbra 2024 adresovaným predsedovi ústavného súdu oznámil v zmysle § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde svoju možnú zaujatosť vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľky. V konkrétnostiach

sudca ústavného súdu uviedol, že sa so sťažovateľkou osobne pozná od decembra 2000, keď nastúpil na miesto vysokoškolského učiteľa – asistenta na Fakulte verejnej správy Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach (ďalej len „FVS“) so zaradením na vtedajšiu Katedru právnych vied. Na rovnakom pracovisku v tom čase pôsobila ako asistentka aj sťažovateľka, s ktorou sa, prirodzene, dostával do častého a pravidelného pracovného kontaktu. Veková a generačná blízkosť viedli k tomu, že sa medzi nimi vytvoril korektný kolegiálny vzťah, potykali si a príležitostne sa stretávali na neformálnych spoločenských akciách učiteľov FVS. Obaja tvorili súčasť skupiny mladých asistentov na nedávno (1998) vzniknutej FVS, ktorí si v atmosfére novo sa tvoriaceho pracoviska ľudsky rozumeli a boli si v pracovnej sfére nápomocní. Ich vzťah však neprerástol do roviny rodinných návštev ani účasti na rodinných udalostiach. Sťažovateľka bola v roku 2004 vymenovaná za sudkyňu a pôsobenie na FVS ukončila. Odvtedy až dosiaľ nie sú v osobnom kontakte, nestretávajú sa, iba si nepravidelne formou SMS posielajú pozdravy k vianočným, veľkonočným sviatkom či k meninám. Vzhľadom na vždy priateľský, bezprostredný a otvorený vzťah sťažovateľky k svojmu okoliu sa na úrovni ich komunikácie časový odstup dvoch dekád neodrazil.

3. Sudcovi Martinovi Vernarskému opísané okolnosti v spojení s ľudsky ťaživým skutkovým pozadím prejednávanej veci nedovoľujú s plnou zodpovednosťou vyhlásiť, že sa v sťažovateľkinej veci subjektívne zaujatý necíti.

4. Pokynom predsedu ústavného súdu z 8. októbra 2024 bolo oznámenie podľa čl. IV bodu 1 písm. d) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024 (ďalej len „rozvrh práce“) pridelené na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde do IV. senátu ústavného súdu.

5. Sudcovia námietkového IV. senátu ústavného súdu Libor Duľa a Ladislav Duditš oznámeniami z 11. a zo 14. októbra 2024 adresovanými predsedovi ústavného súdu uviedli v súlade s § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde z dôvodu uvedeného v § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde okolnosti, ktoré by mohli byť dôvodom na ich vylúčenie z konania a rozhodovania vo veci oznámenia možných dôvodov vylúčenia sudcu Martina Vernarského pre ich pomer k sťažovateľke. Námietkový senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 644/2024-7 z 21. novembra 2024 rozhodol, že uvedení sudcovia námietkového IV. senátu ústavného súdu nie sú vylúčení z konania a rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 2704/2024.

II.

Posúdenie veci ústavným súdom

6. Ústavný súd zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže

subjektívne rozhodovať absolútne nestranné, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru EŠLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či pochybnosť o nestrannosti sudcu je objektívne oprávnená, resp. odôvodnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok EŠLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

7. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

8. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

9. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

10. Ústavný súd bral zo subjektívneho hľadiska do úvahy, že sudca ústavného súdu Martin Vernarský vo svojom vyjadrení výslovne subjektívnu zaujatosť nevyhlásil, avšak uviedol, že nemôže vyhlásiť, že sa vo veci subjektívne zaujatý necíti – *a contrario* to znamená, že sa zaujatý cíti.

11. Námietkový senát tak následne podrobil nestrannosť sudcu Martina Vernarského aj testu objektívnemu, t. j. zisteniu, či vzhľadom na skutočnosti uvedené v jeho oznámení môžu z pohľadu externého pozorovateľa (účastníka konania alebo verejnosti) existovať objektívne odôvodnené obavy, že tento sudca vo veci nie je nestranný.

12. Vo vzťahu k objektívnemu testu ústavný súd konštatuje, že sudca Martin Vernarský v minulosti so sťažovateľkou pôsobili na jednom pracovisku, v dôsledku čoho sa medzi nimi vytvoril korektný kolegiálny vzťah, ktorý síce neprerástol do roviny rodinných kontaktov, avšak so sťažovateľkou si tykajú. V súčasnosti je ich kontakt obmedzený len na nepravidelné priania k sviatkom formou správ.

13. Vo všeobecnosti kolegiálna medzi posudzovanými subjektmi neprekračujúca medze profesionality vzájomných vzťahov nepostačuje z objektívneho hľadiska k vzniku pochybnosti o zaujatosti, a preto bez ďalšieho nie je ani dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania v konkrétnej veci (*mutatis mutandis* IV. ÚS 124/2010, II. ÚS 36/2012). Avšak v prípade, že by takýto vzájomný vzťah prerástol cez rýdzo profesionálny rámec a nadobudol tak charakter bližšieho priateľského, prípadne negatívneho súkromného vzťahu (zodpovedajúcej intenzity), mohlo by ísť o okolnosť vzbudzujúcu odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti (k tomu pozri aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Nc 6/2015 z 8. júna 2015).

Aj v zmysle judikatúry ESLP priateľský vzťah, teda vzťah nad rámec bežného kolegiálneho či profesionálneho vzťahu, môže u objektívneho pozorovateľa vyvolať pochybnosti o nezaujatosti dotknutého sudcu (porov. rozsudok vo veci Steck-Risch a ďalší proti Lichtenštajnsku z 19. 5. 2005, sťažnosť č. 63151/00, bod 48).

14. V kombinácii oboch týchto faktorov a vzhľadom na to, že nejde o prieskum rozhodnutia sťažovateľky ako sudkyne, ale o prieskum rozhodnutia v jej disciplinárnej veci spojeného s odvolaním z funkcie sudcu, pri dominancii subjektívneho prvku testu nezaujatosti u dotknutého sudcu ústavného súdu považoval ústavný súd za preukázaný legitímny dôvod na pochybnosť o nezaujatosti sudcu Martina Vernarského, ktorá by mohla vzniknúť u vonkajšieho nestranného pozorovateľa.

15. Z uvedených dôvodov námietkový senát ústavného súdu rozhodol o jeho vylúčení z konania a rozhodovania v danej veci tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

16. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

17. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu